

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **M. K.**, proti žalovanému: **Český telekomunikační úřad**, se sídlem Sokolovská 58/219, Praha 9, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2019, č. j. 14 A 77/2019 - 18,

t a k t o :

- I. Žádost žalobce o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **s e z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d ň ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se žalobou domáhá ochrany proti nečinnosti žalovaného v řízení o rozkladu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 12. 2018, č. j. ČTÚ-26 487/2018-634/VII.vyř.-Bal. (dále jen „napadené rozhodnutí“), ve věci žádosti žalobce o vymazání všech jeho osobních údajů z veškeré evidence žalovaného. Žalobce současně požádal o osvobození od soudních poplatků za žalobu a ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce zamítl usnesením ze dne 21. 5. 2019, č. j. 14 A 77/2019 – 18 (dále jen „napadené usnesení“). Žalobce dle městského soudu důvěryhodným způsobem neprokázal své majetkové poměry, neboť nespécifikoval své výdaje (zejména své dluhy a půjčky) a žádné ze svých tvrzení jakkoliv nedoložil. Žalobce uvedl, že je ženatý a je otcem 4 dětí, s nimiž žije ve společné domácnosti a k nimž má vyživovací

povinnost. Dvě dcery a syn jsou nezletilí (rok narození X a X), jedna dcera již dosáhla zletilosti (rok narození X). Vlastní rodinný dům v M., na který je vedena exekuce, dle prohlášení nemá žádné příjmy, a to ani z hmotného a sociálního zabezpečení. Jediným příjmem rodiny je tak peněžitá pomoc v mateřství ve výši 9.740 Kč, kterou pobírá žalobcova družka. Žalobce nekonkretizoval, jaké má dluhy a půjčky (pouze v obecné rovině uvedl, že je na jeho majetek vedena exekuce), a vyzval soud, ať si příslušné informace opatří sám. Městský soud přihlédl i k tomu, že žalobce dle vlastních tvrzení nemá žádné příjmy, zároveň však ani netvrdí, že by mu v pracovní činnosti bránil nepříznivý zdravotní stav či jiná objektivní okolnost (např. nemožnost sehnat práci i přes evidenci u příslušného úřadu práce). Rozhodným kritériem pro osvobození od soudních poplatků totiž není pouhá objektivní nemajetnost účastníka, ale též posouzení možností, jaké má účastník k tomu, aby si prostředky na úhradu soudního poplatku opatřil.

II. Obsah kasační stížnosti a řízení o ní

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl usnesení městského soudu kasační stížností, v níž žádá o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[4] Namítá, že městský soud měl napadené usnesení řádně odůvodnit a nikoliv pouze polemizovat s tím, zda jsou doložené skutečnosti pro osvobození od soudních poplatků dostačující. Městský soud nedodržuje zákony, zneužívá státní moc a stěžovateli způsobuje újmu. Pochybil i tím, že nesdělil stěžovateli složení senátu, neprojednal věc veřejně a ve věci rozhodovali vyloučení soudci. Na zaplacení soudních poplatků i na zástupce by stěžovatel měl prostředky, pokud by na tuzemských soudech rozhodovaly nezaujaté osoby, které nepáchají trestnou činnost.

[5] Nejvyšší správní soud přípisem ze dne 7. 6. 2019, č. j. 4 As 230/2019 – 6, vyzval stěžovatele, aby pro účely rozhodnutí o návrhu na ustanovení zástupce ve lhůtě dvou týdnů doložil své majetkové poměry vyplněným formulářem „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“. Uvedený přípis byl stěžovateli doručen do datové schránky dne 10. 6. 2019, do dnešního dne na něj stěžovatel nijak nereagoval.

[6] Podle § 35 odst. 10 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), *navrhovatelí, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.*

[7] Podle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.*

[8] Jednou z podmínek pro ustanovení zástupce ve smyslu § 35 odst. 10 s. ř. s. je tedy to, že účastník řízení splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s.

pokračování

[9] Osvobození od soudních poplatků je vázáno na prokázání okolnosti, že účastník řízení nemá dostatečné prostředky, břemeno tvrzení a břemeno důkazní leží výlučně na účastníkovi řízení. Je pouze na něm, aby svoji materiální situaci soudu dostatečně konkrétně popsal a současně, aby projevil zákonem požadovanou aktivitu a předložil (pokud možno současně se žádostí o osvobození) doklady prokazující nedostatek finančních prostředků (údaje o výši svých příjmů a výdajů) a svou nemajetnost (výčet svého majetku, zejména vyšší ceny a nemovitosti). Pokud účastník tuto povinnost nesplní, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, č. 537/2005 Sb. NSS; či ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Ans 2/2007 – 51) a žádosti nevyhoví. Stejně tak jí nevyhoví, budou-li sdělené údaje neúplné nebo nepravdivé.

[10] Jelikož stěžovatel ve stanovené lhůtě Nejvyššímu správnímu soudu své majetkové poměry žádným způsobem nedoložil, nebylo možné ověřit splnění jedné z podmínek pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 10 s. ř. s. Žádost stěžovatele o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud zamítl výrokem I. tohoto rozsudku.

[11] Zastoupení advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. však v nynějším řízení není vyžadováno, neboť to se týká řešení procesní otázky. Předmětem přezkumu zde není rozhodnutí krajského soudu ve věci samé či rozhodnutí o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích; srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS, bod 29].

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[12] Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

[13] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost **není** důvodná.

[14] Právní úpravu podmínek pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce v řízení před správními soudy již Nejvyšší správní soud shrnul výše v bodech [6] – [9] tohoto rozsudku.

[15] Zatímco v nynějším řízení nedoložil své majetkové poměry vůbec, v řízení před městským soudem stěžovatel ve formuláři „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“ uvedl, že nemá žádné příjmy, má vyživovací povinnost vůči 4 dětem a jeho manželka má příjmy 9.740 Kč měsíčně z dávek peněžité pomoci v mateřství. Vlastní rodinný dům, na nějž je vedena exekuce a v kolonce dluhů a půjček vyplnil pouze „si zistěte, jste předsi soud a nezávyslý“. Městský soud návrh stěžovatele zamítl, neboť stěžovatel nspecifikoval své výdaje (zejména své dluhy a půjčky) a žádné ze svých tvrzení jakkoliv nedoložil.

[16] Toto posouzení je s ohledem na shora uvedená východiska adekvátní a dostačující. Obdobným způsobem dokládal stěžovatel své majetkové poměry pro účely žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce též před Nejvyšším správním soudem v řízení vedeném pod sp. zn. 10 As 147/2019. Nejvyšší správní soud v tomto řízení konstatoval, že doložené údaje představují strohá, nedůvěryhodná a ničím nepodložená tvrzení, která nelze považovat za dostatečný podklad pro vyhovění žádosti o osvobození od soudního poplatku a ustanovení advokáta. Chtěl-li stěžovatel dosáhnout kladného rozhodnutí, měl sdělit soudu veškeré požadované údaje o svých poměrech a v požadovaném rozsahu je doložit (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2019, č. j. 10 As 147/2019 – 24).

[17] Stěžovatel v řízení před městským soudem vůbec nespécifikoval své výdaje, přičemž je jasné, že výdaje na běžné fungování domácnosti (energie, poplatky, jídlo a nutné služby) pro stěžovatele, jeho manželku a čtyři děti (k nimž má dle vlastních tvrzení vyživovací povinnost) musí představovat nikoli bezvýznamné náklady, které musí být kryty odpovídajícími příjmy. Doložené údaje jsou tedy zjevně neúplné a městskému soudu nelze vytýkat žádné pochybení, pokud za této situace žádost stěžovatele zamítl (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009 – 88, nebo ze dne 2. 3. 2016, č. j. 6 As 250/2016 – 26). Nedůvodná je tudíž i námitka stěžovatele, že městský soud měl své rozhodnutí lépe odůvodnit a nezkoumat, zda jsou doložené skutečnosti pro osvobození od soudních poplatků dostačující.

[18] K námitce, že městský soud nepoučil stěžovatele o složení senátu, lze odkázat např. na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2016, č. j. 5 As 64/2016 – 49, nebo ze dne 1. 6. 2016, č. j. 3 As 216/2015 – 16. Z těchto rozhodnutí vyplývá, že soud má dle § 15a odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve spojení s § 64 s. ř. s. povinnost zpravit účastníky řízení o možnosti vyjádřit se k osobám soudců a přísedících. Tohoto poučení by se účastník mělo dostat nejpozději před meritorním projednáním věci. Pokud tedy soud nezašle účastníkovi řízení poučení o možnosti vznést námitku podjatosti ve fázi, kdy teprve řeší otázku poplatkové povinnosti, nelze mu v tomto směru ničeho vytknout. Nedostatek poučení dle uvedeného ustanovení nadto sám o sobě nepředstavuje vadu, která by mohla mít za následek nesprávnost rozhodnutí ve věci (viz též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 5. 2005, sp. zn. 21 Cdo 2520/2004). Vzhledem k tomu, že procesní vadou ve smyslu § 103 odst. 1 písmeno d) s. ř. s. odůvodňující zrušení rozhodnutí městského soudu by mohla být jen taková vada, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé, je zřejmé, že chybějící poučení o složení senátu a možnosti vznést námitku podjatosti takovouto vadou není.

[19] Stěžovatel navíc ani v kasační stížnosti neuvádí žádný důvod, pro který by měli být rozhodující soudci z projednávání věci vyloučeni, krom zcela vágního tvrzení, že brání své kolegii na jiném, státem vytvořeném pracovišti.

[20] Z § 49 odst. 1 s. ř. s. vyplývá, že jednání nařídí předseda senátu k projednání věci samé. Jelikož městský soud dosud neprojednával věc samou, ale rozhodoval toliko o žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, nepochybil, když neprojednal věc při veřejném jednání.

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Napadené usnesení proto není nezákonné z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud tudíž kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto mu nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. července 2019

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu